

6. Myrna N.V. (2010) *Opratsiuvannia kompleksnoho mekhanizmu derzhavnoi rehional'noi polityky* [Working out of the complex mechanism of state regional policy]. *Derzhavne budivnytstvo* [State building]. Vol. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2010_1_20.pdf [Ukraine]

7. Bodelan V.R. (2013) *Orhanizatsijno-funktsional'ni struktury: osoblyvosti vplyvu chynnykiv ikh pobudovy na efektyvnist' funktsionuvannia orhanizatsijnogo mekhanizmu derzhavnogo upravlinnia* [Organizational and functional structures: features of the influence of factors of their construction on the efficiency of functioning of the organizational mechanism of public administration]. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka* [Public administration: theory and practice]. Vol. 3. Pp. 55.

8. Kunev Yu.D. (2006) *Upravlenye v tamozhennoj sluzhbe* [Management in the customs service]. URL: <http://readbookz.com/pbooks/book-10/t> [Ukraine].

УДК 364.05(477)

DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2019-3-106-113>

В. І. Николаєва, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціології управління Донецького
державного університету управління

ПИТАННЯ ДІЄВОСТІ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ

У статті висвітлюються питання державного фінансування системи соціальної роботи в Україні, зокрема системи соціального захисту, тому що у Бюджетному кодексі України прописано тільки напрям «Соціальний захист і соціальне забезпечення». Проаналізовано напрями фінансування і видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення у видатках зведеного бюджету та ВВП в Україні за 2014–2018 рр. Акцент зроблено на повній бюджетній самостійності і фінансовій незалежності місцевих бюджетів.

Автором проведено аналіз соціальних звітів Міністерства соціальної політики України, згідно з якими ще в 2016 р. були запропоновані умови для надання пільг у грошовій формі: оплата житлово-комунальних послуг; оплата послуг зв'язку, оплата проїзду у транспорті тощо. Насамперед, звернено увагу на надмірну кількість пільгових категорій населення в Україні, водночас деякі нужденні залишаються поза увагою державних соціальних програм.

Дієвість фінансового механізму державного управління характеризується дотриманням принципу прозорості. З огляду на прозорість бюджету України, який був здійснений і опублікований Міжнародним бюджетним партнерством (International Budget Partnership), виявлено недоліки стосовно неповної інформації про проекти.

У висновках наведено низку головних проблем щодо дієвості фінансового механізму системою соціальної роботи в Україні на всіх рівнях державного управління: національному, регіональному, місцевому (локальному) рівнях, які потребують негайного вирішення.

Ключові слова: фінансовий механізм, державне управління, державний бюджет, система соціальної роботи, соціальний захист.

© **В. І. Николаєва, 2019**

V. I. Nykolaieva. The issues on the effectiveness of the financial mechanism of public administration of the social work system in Ukraine

The article highlights the issues of state financing of the social work system in Ukraine, the social protection system, because the Budget Code of Ukraine only spells out the direction "Social protection and social security". The directions of financing and expenditures for social protection and social security in the expenditures of consolidated budget and GDP in Ukraine for the 2014–2018 are analyzed. Emphasis is placed on full budgetary autonomy and financial independence of local budgets. The mechanism of financial assistance to local budgets from the government budget is based on a system of equalization implemented through transfers from the central government, which guarantees that each local budget will have sufficient resources to meet the levels of expenditure set by the norms.

The author analyzed the social reports of the Ministry of Social Policy of Ukraine, according to which in 2016 the conditions for providing benefits in cash were proposed: payment for housing and communal services; payment for telecommunication services, payment for transport, etc. Above all things, attention is paid to the excessive number of privileged categories of the population in Ukraine, while at the same time some of the needy remain without attention of state social programs.

The effectiveness of the public financial management mechanism is characterized by the principle of transparency. According to the review of the transparency of the budget of Ukraine, implemented and published by the International Budget Partnership, shortcomings were identified regarding: insufficient complete information on budget projects (one third of necessary data provided); lack of draft budgets; publication of data with significant delay.

The conclusions outline a number of major issues regarding the effectiveness of the financial mechanism by the social work system in Ukraine at all levels of government: national, regional, local levels that need immediate resolution.

Key words: financial mechanism, public administration, government budget, social work system, social protection.

Постановка проблеми. Роль фінансової складової частини механізмів державного управління системою соціальної роботи важко переоцінити, адже ефективність функціонування окремих її складників обмежується економічними можливостями суспільства виділяти для цього необхідні кошти. Як правило, джерелами фінансування складників системи соціальної роботи можуть бути держава, підприємства і населення, чиї частки і роль залежать від багатьох обставин: прийнятої у країні економічної моделі, принципових підходів до реалізації соціальної політики держави, рівня добробуту населення, від національних особливостей, традицій тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою розробки ефективного фінансового механізму у сфері державного управління системою соціального захисту займаються науковці, політичні діячі, громадськість. Серед них варто визначити значний інтерес таких економістів та фінансистів, як Л. Бабич, Л. Баранник, Л. Васечко, С. Горянська, І. Динь, О. Жук, Л. Клівіденко, Н. Савченко. Дослідженню проблем функціонування фінансового механізму системи соціальної роботи та окремих її складників присвячені наукові праці О. Безпалько, Н. Болотіна, М. Бойко, І. Сироти, Я. Бордіяна, С. Горбатюк, О. Горпинич, Л. Гребінь, К. Дубич, І. Карпич, Л. Приходченко, І. Іванової, Л. Тютті, П. Пилипенка, Н. Хуторян та ін.

Мета статті – охарактеризувати сучасний стан фінансування системи соціальної роботи в Україні, здійснити аналіз дієвості фінансового механізму державного управління системою соціальної роботи в Україні.

Сучасна система соціальної роботи потребує, як стверджує М. Кравченко [1], дієвого фінансового механізму державного управління, зокрема, у цьому напрямі потребують вирішення першочергові завдання:

1) запровадити соціальні стандарти забезпечення громадян соціальними послугами на рівні громади, які мають стати базисними зобов'язаннями органів місцевого самовря-

Механізми державного управління

дування та фінансових нормативів бюджетної забезпеченості видатків ОТГ на соціальні послуги;

2) розробити чіткі механізми закупівлі соціальних послуг у недержавних суб'єктів бюджетним коштом;

3) зробити аналіз фактичних витрат соціальних установ із метою визначення доцільності існування мережі таких установ на місцевому рівні, виходячи зі співвідношення попиту та пропозиції на соціальні послуги, а також для формування консолідованого бюджету соціального захисту населення і розподілу його між виконавчою владою, місцевим самоврядуванням і безпосередніми отримувачами соціальних послуг.

Виклад основного матеріалу. Простежити і проаналізувати дієвість фінансового механізму державного управління системою соціальної роботи неможливо, тому що у Бюджетному кодексі України прописано тільки напрям «Соціальний захист і соціальне забезпечення». Тому варто розглянути динаміку останніх років фінансування цієї сфери.

Видатки бюджету на соціальний захист – це кошти цільового призначення для окремих верств населення задля забезпечення необхідних стандартів та гарантій при повній, частковій або тимчасовій втраті працездатності, при безробітті з незалежних від постраждалих осіб обставин, які передбачені законом, а також за таких економічних ситуацій, як криза, зростання інфляції, спад виробництва.

Залежно від джерел формування фінансових ресурсів розрізняють державний, місцевий та недержавні механізми соціального захисту населення, від особливостей окремих функціональних форм системи соціального захисту населення залежать бюджетно-податковий, страховий, кредитний та інші механізми фінансування.

Насамперед, цілком слушною є пропозиція у цьому руслі Л. Баранник, яка наполягає на «сутності фінансового забезпечення системи соціального захисту населення як складника регуляторного механізму фінансової політики держави в умовах трансформації соціально-економічних відносин, яка полягає у використанні сукупності фінансових інститутів, у тому числі бюджетного, податкового, страхового, кредитного механізмів із метою створення належних умов розвитку соціального забезпечення як вагової функції державного управління з урахуванням динаміки показників соціально-економічного розвитку країни, у тому числі прожиткового мінімуму, середньої заробітної плати в реальному секторі економіки, бюджетній сфері, що надає змоги підвищити якість і доступність соціальних послуг» [2].

Фінансування вітчизняної системи соціального захисту та соціального забезпечення населення здійснюється за положеннями ст.ст. 87–91 Бюджетного кодексу України за рахунок державного та місцевих бюджетів, соціальних фондів та інших джерел. Виділені кошти, відповідно, спрямовуються на:

- соціальний захист у разі непрацездатності;
- соціальний захист пенсіонерів;
- соціальний захист ветеранів війни та праці;
- соціальний захист сім'ї, дітей та молоді;
- соціальний захисту безробітних;
- допомогу у вирішенні житлового питання;
- соціальний захист інших категорій населення;
- фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту [3].

У цьому переліку відсутній напрям «Соціальні послуги». Спираючись на статистичні звіти Міністерства фінансів про виконання бюджету України, необхідно зазначити, що видатки за напрямом «Соціальний захист і соціальне забезпечення» впродовж останнього десятиріччя (2008–2018 рр.) займають ліву частину у зведеному бюджеті і значно перевищують

Механізми державного управління

обсяги коштів сфери освіти, охорони здоров'я і навіть економічної діяльності. Необхідно зазначити, що в умовах збройного конфлікту на сході країни видатки на оборону збільшилися майже в 2,5 раза, але витрати на соціальну сферу, у тому числі соціальний захист і соціальне забезпечення, залишаються у пріоритеті.

В аспекті з'ясування загальної оцінки видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення за останні 5 років, частки щодо загальної суми видатків зведеного бюджету та ВВП (див. табл. 1), можна стверджувати, що видатки у 2018 р. збільшилися майже в 2,2 раза. Водночас частка в загальній сумі видатків зведеного бюджету та ВВП у процентному відношенні в 2018 р. залишилася на рівні 2014 р. Тобто бюджет характеризується соціальною спрямованістю. Однак значна частина – понад 55% – припадає на соціальний захист пенсіонерів.

За даними таблиці, у 2016 р. частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у ВВП та у видатках зведеного бюджету досягла максимального рівня та становила 10,84% та 30,91% відповідно, але у 2018 р. значно зменшилася порівняно з попередніми роками і мала мінімальне значення – 8,7% та 24,7%.

Водночас вже з 2016 р. почали закономірно зростати видатки на соціальний захист завдяки коштам місцевих бюджетів як наслідок фінансової децентралізації та прийнятих змін до Бюджетного та Податкового кодексів України щодо передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріплення стабільних джерел доходів для їх реалізації (рис. 1). На соціальний захист у 2019 р. передбачено 322,9 млрд грн. Видатки зведеного бюджету у 2018 р. порівняно з 2014 р. збільшилися майже в 2,5 раза – з 138 млрд грн до 309,4 млрд грн. Необхідно звернути увагу, що розподіл видатків Державного та місцевих бюджетів України на соціальний захист та соціальне забезпечення за 2014–2018 рр. здійснюється зовсім нерівномірно.

Самостійність місцевих бюджетів здійснюється шляхом закріплення за ними відповідних статей доходів бюджету, а також правом місцевих органів влади планувати напрями використання бюджетних коштів згідно із законодавством України. Механізм фінансової допомоги місцевим бюджетам із Державного бюджету ґрунтується на системі вирівнювання, що здійснюється за допомогою трансфертів від центрального уряду, які гарантують, що кожен місцевий бюджет матиме достатньо ресурсів для виконання рівнів видатків, визначених нормами. Відповідно до ст. 102 Бюджетного кодексу України видатки районних бюджетів, бюджетів міст обласного значення на реалізацію державних програм соціального захисту проводяться коштом субвенцій із державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту.

Таблиця 1

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення у видатках зведеного бюджету та ВВП в Україні [4; 5]

Роки	Видатки зведеного бюджету, загалом, млрд грн	ВВП, млрд грн	Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення		
			загалом, млрд грн	частка у загальній сумі видатків зведеного бюджету, %	частка у ВВП, %
2014	523,1	1586,9	138,0	26,4	8,8
2015	679,9	1988,5	176,3	25,9	8,9
2016	835,6	2385,4	258,3	30,9	10,8
2017	1057,0	2983,9	285,8	27,0	9,6
2018	1250,2	3558,7	309,4	24,7	8,7

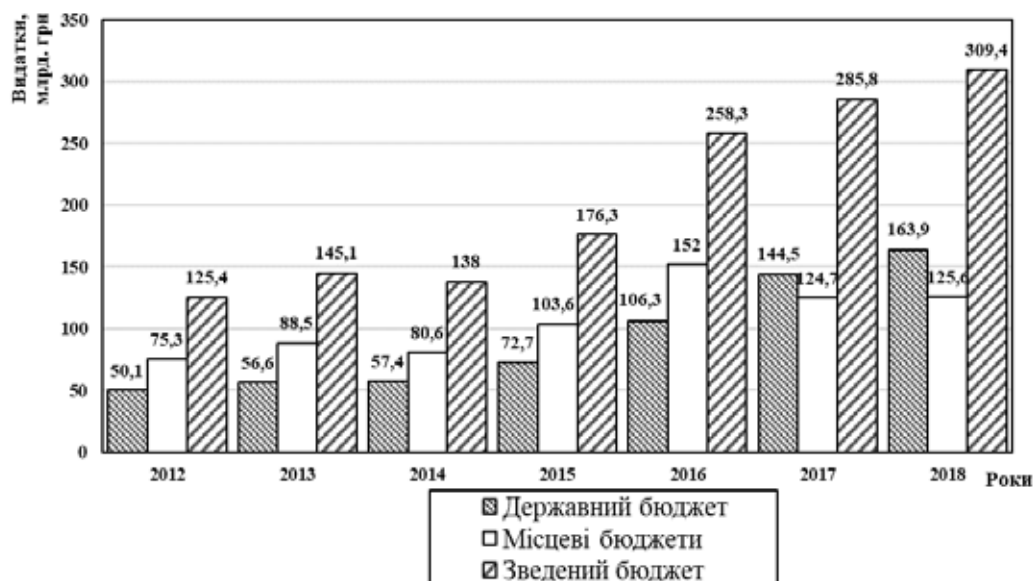

Рис. 1. Видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення

Згідно з аналізом соціальних звітів Міністерства соціальної політики України [6] необхідно констатувати: ще в 2016 р. були запропоновані умови для надання пільг у грошовій формі (Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 06.12.2016 р. № 1774-VIII). До переліку таких пільг належали: оплата житлово-комунальних послуг; оплата послуг зв'язку, оплата проїзду у транспорті тощо. У 2017–2018 рр. у вище згаданих звітах з'явився розділ «Удосконалення системи надання пільг», в якому описується затвердження Порядку надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загальногo користування на міських, приміських та міжміських маршрутах. Жодних даних про впровадження цих ініціатив, на жаль, немає.

Уряд України здійснює широкий спектр соціальних програм, які спрямовані на підвищення добробуту, подолання бідності, надання окремим категоріям населення соціальної підтримки. Водночас необхідно зазначити, що не усі так звані «пільговики» належать до вразливих верств населення. Згідно з останньою редакцією Закону «Про соціальні послуги» [7], «вразливі групи населення – особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників». Зауважимо, що деякі виплати є обов'язковими, незалежно від доходу та матеріального стану отримувачів (наприклад, грошова допомога матерям-одиначкам), відповідно, таким чином порушують дотримання принципів адресності та соціальної справедливості. Так, Л. Черенко [8] звертає увагу на демонстрацію кумулятивного ефекту, коли одна сім'я отримує кошти одразу із кількох програм, маючи у складі пільгові категорії, проте значна кількість сімей із низьким доходом не підпадає під дію жодної соціальної програми. Цим пояснюється неефективність таких програм, які не призводять до суттєвого зниження бідності, зокрема це стосується сімей із дітьми і сімей у сільській місцевості.

Варто зазначити, що структура сучасної системи фінансування соціальних послуг поєднує як бюджетний механізм, так і позабюджетний (приватний, колективний, змішаний). Своєю чергою, бюджетне фінансування превалює у цьому напрямі фінансування [9].

Механізми державного управління

Власне, цим визначається складність виконання дотримання адресності в наданні соціальних послуг у зв'язку з недосконалістю управлінських етапів (багаторівневе планування, визначення нагальних потреб населення в соціальній підтримці, контроль за впровадженням).

Загальновідомо, що дієвість фінансового механізму державного управління характеризує дотримання принципу прозорості, який є складником інформаційного механізму. Згідно з оглядом прозорості бюджету, який був здійснений і опублікований Міжнародним бюджетним партнерством (International Budget Partnership) [10], цього важливого принципу не дотримано у висвітленні складників бюджетної інформації: недостатня повна інформація про проекти бюджету (надано третину необхідних даних); нерозробленість проектів бюджетів; публікація даних зі значним запізненням.

Експерти констатують, що за останні п'ять років динаміка індексу відкритості бюджету в Україні мала негативну тенденцію: він зменшився на 16 пунктів. Причинами такого негативного результату є зниження повноти бюджетної пропозиції, відсутність публікації громадсько-го бюджету, мінімальний обсяг інформації під час аудиторської перевірки виконання бюджету.

Принаймні, проведений аналіз фінансування сфери соціальної роботи дав змогу виокремити низку головних проблем:

- у процесі планування видатків недостатньо враховується, крім бюджетних коштів, залучення додаткових каналів фінансування (спонсорів, меценатів, грантодавців, благодійних внесків тощо);
- недостатнє фінансування державних соціальних програм;
- скорочення деяких важливих програм соціальної підтримки через соціально-економічну кризу;
- недостатня координація між різними рівнями державного управління в соціальній сфері;
- у процесі розподілу бюджету не до кінця враховується об'єктивна соціально-економічна регіональна диференціація, що відбивається на структурі та якості послуг у системі соціальної роботи;
- делегування окремих загальнодержавних функцій на місцевий рівень без відповідного фінансового забезпечення;
- надмірна кількість пільгових категорій, переведення деяких пільг на грошове забезпечення здійснюється дуже повільними темпами та ін.

Реформування системи фінансування, у тому числі і бюджетними коштами, визначені Стратегією реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр., схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142 [11].

Удосконалення фінансового механізму державного управління системою соціальної роботи є важливим елементом державної політики, адже в умовах складної фінансово-економічної ситуації, окупації та анексії частини її території, пролонгованого військового конфлікту на сході країни неминуче відбивається на зниженні рівня життя значної частини населення, їхніх доходах, доступності до якісних соціальних послуг. Додатковим стримуючим фактором невиконання окремих соціальних зобов'язань державою є масштабність поширення тіньових доходів. Це підтверджують розрахунки, зроблені міжнародними інституціями та експертами, за даними яких Україна знаходиться у групі країн із надвисокими масштабами тіньової економіки. За офіційними даними, оприлюдненими Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ) 20 грудня 2018 р., рівень тіньової економіки у I півріччі 2018 р. становив 32% офіційного ВВП, що на 3% менше ніж за аналогічний період 2017 р., але все одно посідає найвищі місця у світових рейтингах [12].

Колектив інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи [13, с. 161] вказує на мінімальне покриття субвенції на соціальні пільги та намагання підмінити фінансування пільгових послуг системою взаємозаліків із надавачами, що спричинило, врешті-решт, економію коштом інших отримувачів різних послуг, які сплачували повну ціну.

Здійснення функцій соціального захисту на місцевому рівні фінансується, здебільшого, коштом цільової субвенції з державного бюджету. На районному рівні фінансуються програми допомоги сім'ям із дітьми, забезпечення пільг та житлових субсидій, соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Водночас із бюджету громад здійснюється виплата заробітної плати соціальних працівників та фахівців із соціальної роботи. Варто зазначити, що значна частина бюджетних коштів спрямовується на адміністративні витрати, а не на надання соціальних послуг. Як вказується в статистичному збірнику Державної служби статистики у 2017 р., 85,5% наданої територіальними центрами соціального обслуговування грошової та натуральної допомоги були профінансовані коштом місцевих бюджетів і лише 15,4% – шляхом позабюджетних коштів.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Таким чином, злободенною зостається і проблема впровадження розподільних функцій державного управління на регіональному рівні, яке виливається у хронічному недофінансуванні певних статей соціальних витрат, які мало аргументовані або не мають чітко визначеної вартості (наприклад, субвенції на соціальні пільги, забезпечення надання соціальних послуг, гарантовані безоплатні медичні послуги та ін.), яке викликає нівелювання якості державних послуг та зростання навантаження на соціальних працівників. Таке положення призводить до текучості або нестачі кваліфікованих кадрів в ОТГ та місцевому рівні.

Узагальнюючи специфіку фінансування соціальної роботи на державному, регіональному та локальному рівнях, варто зазначити інертність змін і делегування відповідальності за соціальну підтримку вразливих категорій населення на соціальних працівників. Сучасні принципи фінансування державних соціальних служб характеризують виконання соціальних програм підсумковими кількісними, а не якісними показниками оцінки роботи фахівців. Подальші дослідження будуть спрямовані на вдосконалення фінансового механізму державного управління системою соціальної роботи в умовах транзитивного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Кравченко М. Механізми децентралізації соціальних послуг в Україні. *Науковий вісник. Демократичне врядування*. 2014. Вип. 14. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnyk14/fail/kravchenko.pdf
2. Баранник Л.Б. Фінансове забезпечення системи соціального захисту населення в умовах економічних перетворень : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08. Київ, 2014. 38 с.
3. Бюджетний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50-51. Ст. 572. URL: <https://zakon.help/law/2456-VI/>
4. Валовий внутрішній продукт. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Показники виконання бюджету України 2014–2018 рр. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/poperedni-bjudzheti>
6. Соціальні звіти 2011–2018 рр. Міністерство соціальної політики України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Socialni-zviti-.html>
7. Про соціальні послуги : Проект Закону України від 18 вер. 2015 р. № 3143. Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. 2019. Документ 2671-VIII, чинний, поточна редакція. Прийняття

від 17.01.2019 р. Введення в дію, відбудеться 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

8. Черенько Л.М. Система соціальної підтримки в Україні: неминучість реформ та оцінка перспектив. *Демографія та соціальна економіка*. 2016. № 2 (27). С. 130–142.

9. Гребя Р.В. Механізми реформування системи соціальних послуг в умовах децентралізації влади в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління : 25.00.02. Харків, 2018. 20 с.

10. Каминкова І. Індекс відкритості бюджету 2015: місце України в мировому рейтингу. URL: <http://hvylyu.net/analytics/economics/indeks-otkryitosti-byudzheta2015-mesto-ukrainyi-v-mirovom-reytinge.html>.

11. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки. *Офіційний вісник України*. 2017. № 23. Ст. 659.

12. Хотенко О. Економіка України: результати 2018 року та їх відлуння у майбутньому. URL: <https://ngoipr.org.ua/news/ekonomika-ukrayiny-rezultaty-2018-roku-ta-yih-vidlunnya-u-majbutnomu/>

13. Людський розвиток в Україні: інституційне підґрунтя соціальної відповідальності : кол. моногр. / за ред. Е.М. Лібанової; відпов. за випуск О.В. Макарова, О.М. Хмелевська; Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. Київ, 2017. 368 с.

References:

1. Kravchenko M. (2014) Mekhanizmy detsentralizatsiyi sotsial'nykh posluh v Ukraini [Mechanisms of decentralization of social services in Ukraine]. journal *Naukovyy visnyk. Demokratychnе vryaduvannya* [Scientific Bulletin. Democratic governance]. Vol. 14. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnyk14/fail/kravchenko.pdf [Ukraine]

2. Baranyk L.B. (2014) Finansove zabezpechennya systemy sotsial'noho zakhystu naselennya v umovakh ekonomichnykh peretvoren' [Financial support of the system of social protection of the population in the conditions of economic transformations], d-ra. ekon. nauk thesis : 08.00.08 “Money, finance and credit”, Kyiv, 38 p. [Ukraine]

3. Byudzhetnyy kodeks Ukrayiny (2010), [Budget Code of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. № 50-51. St. 572. URL: <https://zakon.help/law/2456-VI/> [Ukraine]

4. Accounting State Statistics Service of Ukraine (2018), *Valovyy vnutrishniy produkt*. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny, [Gross Domestic Product]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [Ukraine]

5. Accounting Ministry of Finance of Ukraine (2018). Pokaznyky vykonannya byudzhetu Ukrayiny 2014–2018 rr. [Budget Performance Indicators 2014–2018]. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/popередni-bjudzheti> [Ukraine].

6. Accounting Ministry of Social Policy of Ukraine (2018). *Sotsial'ni zvity 2011–2018 rr.* [Social Reports 2011–2018]. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Social-crown-.html> [Ukraine]

7. Accounting Verkhovna Rada of Ukraine (2019). Pro sotsial'ni posluhy : Proekt Zakonu Ukrayiny vid 18 ver. 2015 r. № 3143. Verkhovna Rada Ukrayiny : ofits. veb-sayt. 2019. Dokument 2671-VIII, chynnyy, potochna redaktsiya. Pryunyattya vid 17.01.2019. Vvedennya v diyu, vidbudet'sya 01.01.2020 [Law of Ukraine “On social services”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> [Ukraine]

8. Cherenko L.M. (2016) Systema sotsial'noyi pidtrymky v Ukraini: nemynuchist' reform ta otsinka perspektyv [The social support system in Ukraine: the inevitability of reforms and prospects]. *Demohrafiya ta sotsial'na ekonomika* [Demography and the social economy]. Vol 2 (27). Pp.130–142 [Ukraine]

9. Greba R.V. (2018) Mekhanizmy reformuvannya systemy sotsial'nykh posluh v umovakh detsentralizatsiyi vlady v Ukraini [Mechanisms of reforming the system of social services in the conditions of decentralization of power in Ukraine]. Ph.D thesis : 25.00.02 “Mechanisms of public administration”. Kharkiv, 20 p. [Ukraine]

10. Kaminkova I. (2015) Indeks otkrytosti byudzheta 2015: mesto Ukrainy v mirovom reytinge [Budget Openness Index 2015: Ukraine’s Place in the World Ranking]. URL: <http://hvylya.net/analytics/economics/index-open-byudzheta2015-place-ukrainy-v-world-reytinge.html> [Ukraine]

11. Accounting Legislation of Ukraine (2017). Stratehiya reformuvannya systemy upravlinnya derzhavnymy finansamy na 2017–2020 roky [Strategy for reforming the public finance management system for 2017–2020]. *Ofitsiynyy visnyk Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine]. Vol. 23. St. 659. [Ukraine]

12. Khotenko O. (2019) Ekonomika Ukrainy: rezul'taty 2018 roku ta yikh vidlunnya u maybut'omu [Economy of Ukraine: results of 2018 and their echoes in the future]. URL: <https://ngoipr.org.ua/news/ekonomika-ukrainy-rezultaty-2018-roku-ta-yih-vidlunnya-u-majbutnomu/> [Ukraine]

13. Edited by Libanova E.M. (2017) Lyuds'kyu rozvytok v Ukraini: instytutsiyne pidgruntya sotsial'noyi vidpovidal'nosti [Human Development in Ukraine: Institutional Basis for Social Responsibility]. Monograph, Institute of Demography and Social Research Birds of NAS of Ukraine. Kyiv, 368 p. [Ukraine].

УДК 342.97:35.07(477)

DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2019-3-114-120>

О. В. Побережний, здобувач кафедри
публічного управління та адміністрування
Інституту підготовки кадрів Державної служби
зайнятості України

НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Розглянуто поняття соціальних послуг. Проведено авторську класифікацію таких послуг за сферою діяльності згідно з Єдиним державним порталом адміністративних послуг України. Визначено, що в сучасних умовах суспільного розвитку є потреба в удосконаленні системи публічного управління і зміні підходів до діяльності державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування, зокрема в переорієнтуванні її насамперед на надання послуг. Це потребує невідкладної модернізації системи послуг, що надаються органами публічної влади на різних рівнях управління та в межах різних галузей. Одним із складників такої системи послуг є адміністративні та соціальні послуги, які в умовах проведення адміністративної реформи потрібно розглядати як важливі інструменти здійснення державного управління. Актуальність вивчення адміністративних і соціальних послуг, а також їх класифікації, зумовлена необхідністю практичного та ефективного надання таких послуг фізичним та юридичним осо-

© **О. В. Побережний**, 2019